

Malin förverkligade sin dröm

Malin Berglund tog med sin rullstol. Vid bagageutlämningen på flygplatsen i Santiago var hennes ryggsäck borta men rullstolen hade kommit fram. Fyra chilensare hjälpte henne att byta till den egna eftersom de tog för givet att hon inte kunde gå. När ryggsäcken slutligen dök upp, fick de vänta på en transportör för kunna åka ut i ankomsthallen. Men då sa Malin till Linda: – Åh, kom nu så går vi! Och Malin reste sig ur rullstolen, tog ryggsäcken och gick. – Döm om deras förvåning, skrattar Malin idag.

En vansinnig idé, en dröm som bara andra har, en omöjlighet eller... Malin Berglund från Hällefors genomförde sin resa till Inkastaden Machu Picchu i Peru, med en vilja född ur en återvunnen envishet.

Utanför dörren i Hällefors har hon på ett par meters avstånd en egen liten parkeringsplats med plats för bilen på gräsmattan. Det är lugnt och stilla, ett hundratal meter bort utmed skogs-kanten skimtar en man i sällskap med en hund.

När vi hälsar på är Malin mitt i

förberedelserna inför ett styrelsesammanträde med Reumatikerföreningen i Hällefors-Grythyttan, där hon dessutom själv är ordförande. En bild av inkastaden Machu Picchu fladdrar förbi som skärmläckare på datorn då Malin lämnar den en stund och på ett skrivbord ligger det fler bilder från Peruresan, främmande ansikten och staden från alla dess vinklar.

Längst upp på datorskärmen sitter en elektrod som Malin vid behov kan fästa på pannan och via en huvudrörelse styra datorns funktioner. Ett hjälpmedel som ersätter händernas arbete med pekare och tangenter. Rullstolen lyser helt med sin frånvaro.

– Den står fortfarande inplastad i källaren efter flygresan, säger Malin och ler.

Sjuk som ung

Vid 9 års ålder drabbades Malin av körtelfeber och värk i kropp och leder. Först vid 16 års ålder, kunde en läkare till 99% säkerhet konstatera ledgångsreumatism, en reumatism som bryter ner lederna. Idag 10 år senare finns smärtan där hela tiden, mer eller mindre.

– När det har varit som värst har jag bara existerat. Då har jag haft hjälp med det mesta, städning, matlagning

och blivit påklädd. Hjälpen varierar, en-visheten och viljan till ett eget liv styr.

Det finns dagar då jag skulle behöva mer hjälp, istället kan det faktiskt hända att jag föredrar att sova med kläderna på än att jag larmar och ber om hjälp för att jag inte kan få dem av mig.

Många besvikelser

Att leva med en obotlig sjukdom, har lett till besvikelser som blivit till svarta tomrum i Malins själ. Saker som inte blivit av för att det varit för besvärligt för någon annan att ha henne med. Eller minnet av den första gång hon i rullstol kom ut på samhället i Hällefors och med ens kände sig idiotförklarad och kallad "hon i rullstolen".

– Under ett flertalet år var de enda jag hade mina föräldrar och syskon, det är mycket men inte tillräckligt. Inte en enda kompis fanns tillhands när jag verkligen behövde dem.

Vad som blev till en förändring, var när hon träffade en bra sjukgymnast och bästa vän i nyinflyttade Linda Olofsson.

– Hon ser mig som en individ! Jag är inte den där stackarn som är sjuk... som en del människor bara tycks

kunna se. Med Lindas hjälp har Malin fått omlopp för sin envishet på ett positivt sätt, förstått att hon faktiskt kämpar för ett eget liv.

– För ett år sedan kunde jag bara gå 20 meter och oftast använde jag mig av min rullstol. Nu har jag tränat och verkligen satsats på att kunna så mycket som möjligt fast jag är sjuk.

Machu Piccu var drömmen

Det var Lindas idé att åka och hälsa på vänner som arbetade i Chile och samtidigt gemensamt ta chansen att åka till Machu Picchu, den glömda Inkastaden uppe i bergen i Peru.

– Det var knappt att jag vågade tala om för folk att jag skulle dit. Lev i verkligheten! Måste du åka ändå dit och på en gång? Kan du inte åka till Kreta istället? Var kommentarer Malin fick höra.

– Jag minns att jag tänkte att jag ska dit om det är så det sista jag gör och var inte beredd att backa ur.

Vid frågan om hon var medveten om hur pass otillgängligt Machu Picchu ligger i Peru, skakar hon bara på huvudet och berättar om den både skräckslagna som fascinerande första synen av stadens trappsystem på 3 000 trappsteg.

Lämnade rullstolen

Rullstolen med American Airlines adresslapp fick stå kvar i solen på altanen i Chile och färden gick utan den med inrikesflyg från Santiago till Arica i norr. En sträcka på 208 mil, med stopp i staden Iquique.

Den 30-gradiga värmen och behovet hos Malin av att vila gjorde att platsen för natten blev residens Chungara i centrala Arica, med stadens taxibilar skrällande utanför. I tidig morgonrush gick färden mot Tacna i Peru via Aricas internationella busstation där peruaner kör amerikanare med människor över gränsen, i ett slags skyttetrafik, med stopp hos både chilenska och peruanska gränsvakter. Köerna var långa, anspänningen och tröttheten stor.

– Jag funderade verkligen på vad som skulle hända om de fick syn på alla mina mediciner och sprutor och hur skulle jag till att förklara det på spanska?

Malin hade tur, medicinen låg längs ner i den lilla ryggsäcken och i den ägnade tulltjänstekvinnan bara en blick, istället riktade hon uppmärksamheten mot den stora ryggsäcken. Adrenalin sprutorna fanns i byxfickorna och dem fick Malin

slutligen behålla genom att försöka förklara att de var livsnödvändiga.

Stukade foten

Med buss på serpentinvägar, genom ett oförändrat landskap av öken sand och berg fortsatte resan mot sitt mål. Hundratalet kors skyltade i branta kurvor och middagen som enligt bussbolaget ingick i priset, bestod av salta kex och Coca-cola och delades ut av en man vinglades i bussen mitt. Vid ett stopp på en poliskontroll, blir på nytt samtliga utlänningar kommenderade att stiga av för en passkontroll. På den ojämna marken utanför trampar Malin snett och stukar ena foten.

– Det var jobbigt. Där stod jag mitt i ett okänt Peru med en stukad fot och hade inte ens kommit halvvägs, det var nära att jag gav upp och åkte hem.

Att åka hem var lättare sagt en gjort. Nyanlända på Arequipas regniga busstation, skyndade peruaner förbi med ett plastskynke till skydd mot regnet och i luften fanns en doft av svavel från den intilliggande vulkanen. Detaljer som Malin idag knappast minns, då hennes sinnen hade full upp med att lägga band på

Malin förverkligade sin dröm

varenda värkande muskel.

En taxitur fick sitt slut vid en mörk och stängd tågstation med besked om avgångar endast onsdagar och söndagar. Bussbolagen meddelade förlängda resor, då vägarna över den Andiska bergskedjan på sina håll var helt eller delvis översvämmad av regnvatten. En resa i buss till Cuzco och Machu Picchu skulle ta i anspråk 14, 15.. 17 timmar. Försäljerskor lockade med sänkta priser.

Kris i resandet

– Jag visste att jag inte skulle klara av att i 17 timmar sitta i en skakig buss. Jag kunde inte riskera att bli sängliggande när jag kommit så långt. Samtidigt var jag inte beredd att ge upp. Jag ville se Machu Picchu. Jag ville klara det, men hur...?

Resan kom att ställa sig på sin spets. Vilka var alternativen för att ta sig till Cuzco och Machu Picchu? Flög AeroPeru dit?

– Jag tyckte jag var till besvär. Det blev tvärnit på grund av mig. En telefonrepresentant från Aero Peru blev färdens räddande ängel med besked om 44 dollar enkelresa.

På 3200 meters tog Cuzco emot i en blandning av spansk kolonialism och Inka. Med solen i ryggen gick färden rakt mot Machu Picchu.

– Skulle vi upp redan idag, kommer jag ihåg att jag stönade. Det var typiskt för jag hade ont i knäet och hade sett fram emot att hinna vila. Jag var helt enkelt slut, minns Malin med en grimas.

Men så tänkte jag, skit det samma, nu gäller det!

Högt upp, mot en för ögat underkönt panoramabild av Machu Picchu och omnejd, pekar guiden och styr stegen...

– Det här klarar jag aldrig! tänkte jag då han började med att gå rakt upp. Vad hade jag gett mig in på? Jag hörde inte ett ord av vad han berättade. Hur skulle jag komma ner? var det enda jag tänkte. Men sen njöt jag av att vara där, jag hade kommit och gjort det alldeles själv. Den känslan var obetalbar, säger Malin och ler med hela ansiktet. Jag var så imponerad av mig själv att jag glömde helt enkelt bort att jag skulle ner tillslut.

Långsamt men säkert, långt efter guiden och hans svans ger sig Malin in i ruinstaden, för att utforska och uppleva, tackla ojämna trappor, hala stenar och trånga utrymmen. Om jag ändå var där, skulle jag upp överallt. Det fick ta den tid det tog, med envishet går det, konstaterar Malin och ler igen över den otroliga lyckan åt bedriften.

En dag i Inkas stad, morgondagen gav värk med trötthet och svårigheter att gå och vila inför den långa resan tillbaka.

Motivationen tillbaka

I Nora, en tid efter hemkomsten stöter Malin av en slump samman med sin förre läkare. Han har i flera år försökt och ständigt uttryckt sin besvikelse över att inte få se henne gå igen.

– Det var en triumf för mig att kunna gå obehindrat fram till honom och visa upp mig som jag mår idag och dessutom tala om att jag har varit

i Sydamerika. Han blev tårögd. Jag tror det var det sista han hade väntat sig att jag skulle ha rest jorden runt och ha fått tillbaka den motivation jag en gång blivit av med.

– Men tänk om jag vaknar i morgon och inte kan gå? Jag kan inte garantera att jag bara för min envishet slipper att sitta i rullstol i höst eller nästa år, ingen vet! Jag har blivit bortskämd, jag har fått känna på det goda livet med resor och intryck. Ett liv förbehållet de som kan röra sig normalt.

Utan en bra kondition och lust och möjlighet till att träna skulle resan till Peru aldrig varit en realitet. Inte heller det faktum att utan mediciner skulle Malin vara sängliggande. Men resan har på mer än ett sätt blivit en vändpunkt i Malins liv. Med Linda kom ytterligare vänner som tog Malin för den tjej hon är och öppet vågade fråga och skoja om den obotliga sjukdomen. Vänner som bidrog med hjälpande händer. Ett stöd ner- eller uppför en trappa, en masserande hand på trötta muskler eller bara ett sällskap i långsam gång.

Från USA har en barndomsvän hört av sig.

– Hon såg **inte** min rullstol och kanske åker jag dit och hälsar på, säger Malin förväntansfullt.